

Savings and Investment

ปีที่ 4 ฉบับที่ 61 ประจำเดือนพฤษภาคม 2560

บริษัทจดทะเบียนหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ 2 แห่ง : โอกาสหรือการบิดเบือน
ธวัชณ์ หาญเรืองเกียรติ และสุชาติ ศิริวิริยะ

ในปัจจุบันตลาดทุนไทยได้ถูกพัฒนาและเป็นแหล่งระดมทุนที่สำคัญของบริษัทขนาดใหญ่และบริษัทที่มีขนาดเล็กหรือเพิ่งเริ่มต้น (Startup) ซึ่งมีโอกาสในการใช้ประโยชน์จากตลาดทุนเพื่อระดมทุนโดยทำให้เกิดต้นทุนน้อยที่สุด และได้รับเงินทุนในรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะธุรกิจของบริษัทมากที่สุดส่งผลให้สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ตลาดทุนไทยยังต้องเผชิญกับการแข่งขันและการเชื่อมโยงในระดับสากลที่สูงขึ้นด้วย จึงเปิดกว้าง

สนับสนุนให้เกิดธุรกรรมข้ามพรมแดนขึ้น เช่น การดึงดูดให้บริษัทต่างประเทศเข้ามาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้โดยตรง (Primary Listing) และการเข้ามาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นแหล่งที่สอง (Secondary Listing) เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้บริษัทต่างประเทศสามารถที่จะทำการระดมทุนในตลาดทุนไทยได้อีกแห่ง เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมของบริษัท และเพิ่มช่องทางขยายธุรกิจ ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (สำนักงาน ก.ล.ต.) ได้ทำการพัฒนาและยึดหยุ่นกฎเกณฑ์สนับสนุนเพื่อรองรับบริษัทต่างประเทศเข้ามาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) และในทางตรงกันข้ามบริษัทไทยสามารถที่จะทำการระดมทุนเพิ่มอีกในตลาดทุนต่างประเทศได้เช่นกัน โดยบริษัทจะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เงื่อนไขในการเข้าจดทะเบียนที่แตกต่างกันของแต่ละตลาดทุนในแต่ละประเทศ

หลักเกณฑ์และรูปแบบในการจดทะเบียน

โดยทั่วไปแล้วหลักเกณฑ์ของแต่ละประเทศ (รวมทั้งประเทศไทย)

ในการจดทะเบียนเพื่อรองรับบริษัทเข้าระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์ มีลักษณะที่คล้ายกันและสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

(1) Primary Listing เป็นเกณฑ์รองรับบริษัท

ในการจดทะเบียนเข้าซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งใดแห่งหนึ่งเป็นครั้งแรกหรือไม่เคยจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใดมาก่อน

(2) Secondary Listing เป็นเกณฑ์รองรับสำหรับบริษัทที่ได้มีการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งใดแห่งหนึ่งเรียบร้อยแล้ว และต้องการที่จะนำบริษัทดังกล่าวเข้าทำการจดทะเบียนเพื่อทำการระดมทุนเพิ่มในตลาดหลักทรัพย์อีกแห่ง

ทั้งนี้ การจดทะเบียนทั้งสองแบบมีวัตถุประสงค์ที่เหมือนกัน คือ ระดมเงินทุนให้กับบริษัทจดทะเบียนเป็นหลัก แต่ Secondary Listing ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการขยายตลาดและเพิ่มฐานลูกค้าในอีกประเทศหนึ่ง และเป็นจุดเริ่มต้นของบริษัทในการเริ่มสร้างชื่อเสียงและภาพลักษณ์เพื่อก้าวเข้าสู่ระดับสากล และยังสามารถอำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุนในอีกประเทศที่มีความสนใจที่จะลงทุนบริษัทนั้น

โอกาสและอุปสรรคสำหรับบริษัทที่จดทะเบียนด้วยวิธี Secondary Listing

Secondary Listing ทำให้เกิดประโยชน์และส่งผลดีต่อตัวบริษัทในหลาย ๆ ด้าน เช่น เป็นแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมของบริษัทให้สามารถดำเนินงานและโครงการลงทุนได้อีกในอนาคต เพิ่มจำนวนนักลงทุนจากต่างประเทศที่สนใจลงทุนในหุ้นบริษัททำให้มีความหลากหลายมากขึ้น อำนวยความสะดวกด้วยการซื้อขายผ่านตลาดหลักทรัพย์เพิ่มอีกแห่งส่งผลให้หุ้นมีสภาพคล่องมากขึ้น ซึ่งจะส่งผล

กระทบเชิงบวกต่อราคาหุ้นและมูลค่าบริษัท นอกจากนี้ สินค้าและแบรนด์ของบริษัทจะถูกส่งเสริมการขายด้วยการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ และมีการเผยแพร่ประวัติและงบการเงินของบริษัททำให้เริ่มเป็นที่รู้จักในต่างประเทศ เป็นต้น

ไม่เพียงแต่บริษัทเท่านั้นที่ได้รับประโยชน์จาก Secondary Listing แต่ยังมีข้อดีแก่นักลงทุนด้วย เช่น นักลงทุนในประเทศนั้นจะมีทางเลือกลงทุนในหุ้นต่างประเทศเพิ่มเติม ทำให้สามารถทำการกระจายการลงทุนในกลุ่มหุ้นอุตสาหกรรมที่ไม่มีธุรกิจดังกล่าวในประเทศตัวเองได้ รวมทั้งที่ตั้งตลาดหลักทรัพย์แต่ละแห่งมีภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน สามารถลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการพึ่งพิงตลาดหลักทรัพย์แห่งเดียว ดังนั้น นักลงทุนจะมีโอกาสในการลงทุนหลากหลายมากขึ้น และสามารถจัดสรรพอร์ตการลงทุนให้เหมาะสมกับอัตราผลตอบแทนที่ต้องการและความเสี่ยงที่ตัวเองรับได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ นักลงทุนยังสามารถทำกำไรได้จากราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งหนึ่งซึ่งมีราคาต่ำกว่าราคาตลาดหลักทรัพย์อีกแห่ง (Arbitrage) ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงอัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินทั้งสองประเทศด้วย เนื่องจากสกุลเงินที่ใช้ซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ทั้งสองแตกต่างกัน

อุปสรรคสำหรับบริษัทที่จดทะเบียนด้วยวิธี Secondary Listing จะมีข้อเสียในเรื่องของต้นทุนที่สูงมากในการที่จะทำการปรับปรุงโครงสร้างบริษัทดังกล่าวให้ผ่านเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์ทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะการทำให้งบการเงินเป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขมาตรฐานการบัญชีของทั้ง 2

ประเทศที่แตกต่างกันซึ่งทำให้มีความยุ่งยากและใช้เวลานาน อย่างไรก็ตาม ในประเทศไทย สำนักงาน ก.ล.ต. ได้ออกหลักเกณฑ์การอนุญาตบริษัทต่างประเทศที่ต้องการเข้าจดทะเบียนใน ตลท. ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น เช่น ถ้าบริษัทดังกล่าวมีการจดทะเบียนในประเทศที่มีกฎเกณฑ์คล้ายคลึงหรือเทียบเท่ากับกฎเกณฑ์ของประเทศไทย จะมีขั้นตอนการพิจารณาที่รวดเร็วและประหยัดมากขึ้น หรือบริษัทได้ผ่านการพิจารณาจาก FTSE หรือ MSCI หรือ มีผลประเมินจาก IOSCO ระดับ Broadly implemented แล้ว เป็นต้น

ในอดีตพบว่านักลงทุนในบางประเทศมีความเป็นชาตินิยมสูงมักจะทำการลงทุนในหุ้นของบริษัทจากประเทศตัวเองเท่านั้น ทำให้นักลงทุนไม่ได้รับประโยชน์จากการจดทะเบียน Secondary Listing เท่าที่ควร เช่น บริษัท DaimlerChrysler จากประเทศเยอรมัน ได้ทำการจดทะเบียนแล้วทั้งในประเทศเยอรมันและสหรัฐอเมริกาโดยผู้ถือหุ้นร้อยละ 50 อยู่อาศัยในสหรัฐอเมริกาในขณะนั้น แต่หลังจากนั้นนิตยสาร Financial Times ได้รายงานว่าจำนวนหุ้นดังกล่าวลดเหลือร้อยละ 20 และส่วนที่เหลือร้อยละ 30 ถูกขายกลับไปยังตลาดหลักทรัพย์เยอรมัน จากข้อมูลที่ปรากฏนี้ทำให้ทราบว่าผู้ถือหุ้นสัญชาติสหรัฐอเมริกาเลือกที่จะหลีกเลี่ยงการลงทุนในบริษัทที่มาจากประเทศเยอรมัน ทำให้ไม่มีสภาพคล่องเท่าที่ควร ซึ่งสาเหตุที่เกิดขึ้นนี้ทำให้บริษัทจะต้องมีการสำรวจพฤติกรรมของผู้บริโภคในประเทศนั้น ๆ ด้วย ก่อนที่จะทำการจดทะเบียน Secondary Listing ในประเทศนั้น

สำนักงาน ก.ล.ต. กับหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสำหรับการจดทะเบียน Secondary Listing

ในช่วงปี 2557 จนถึงปัจจุบัน สำนักงาน ก.ล.ต. ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์รองรับเพื่ออนุญาตให้บริษัทต่างประเทศเข้าจดทะเบียนใน ตลท. เป็นแห่งที่สองได้ ซึ่งหากตลาดหลักทรัพย์ในต่างประเทศที่บริษัทได้จดทะเบียนก่อนหน้านี้แล้วนั้นมีมาตรฐานการกำกับดูแลการเสนอขายหุ้นต่อประชาชนในระดับเทียบเท่ากับประเทศไทย ก็สามารถใช้แทนการพิจารณาคุณสมบัติในส่วนเกณฑ์ไทยได้

แต่ยังคงส่วนที่เป็นการเปรียบเทียบในระดับกฎหมายพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ถือหุ้น (Regulatory mapping) ไว้เพราะกฎหมายดังกล่าวของแต่ละประเทศอาจมีความแตกต่างกันซึ่งในบางประเทศอาจให้ความคุ้มครองบางอย่างแก่ประชาชนน้อยกว่า ดังนั้น สำนักงาน ก.ล.ต. จึงได้กำหนดให้องค์กรตามประเทศที่มาตรฐานการกำกับดูแลเข้มงวดกว่าเป็นหลัก เช่น การขอมติเพิ่มทุนในที่ประชุมของบางประเทศจะขอมติจากกลุ่มคณะกรรมการเท่านั้นโดยไม่ต้องผ่านการขอมติจากกลุ่มผู้ถือหุ้น แต่หากบริษัทนี้ทำ Secondary Listing ในประเทศไทยจะต้องมีการขอมติจากกลุ่มผู้ถือหุ้นด้วยซึ่งได้กำหนดไว้ตามเกณฑ์ไทยที่มีความเข้มงวดกว่า เป็นต้น

สำหรับหลักเกณฑ์ Secondary Listing ใน ตลท. สำหรับบริษัทต่างประเทศจะคล้ายคลึงกับหลักเกณฑ์ของบริษัทไทยที่ยื่นคำขอจดทะเบียนเพียงแต่มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขเพิ่มเติมบางส่วนโดยคำนึงถึงประโยชน์ของนักลงทุนใน ตลท. เป็นสำคัญ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. บริษัทต่างประเทศต้องเป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ โดยไม่อยู่ในระหว่างการแก้ไขคุณสมบัติการเป็นบริษัทจดทะเบียนหรือเข้าข่ายอาจถูกเพิกถอนออกจากตลาดหลักทรัพย์ในต่างประเทศ ที่ทำการจดทะเบียนก่อนหน้า
2. ทุนชำระแล้วหลังจากได้ทำการเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนโดยต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 300 ล้านบาท เฉพาะในส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญเท่านั้น
3. ส่วนของผู้ถือหุ้นจะต้องไม่น้อยกว่า 300 ล้านบาท และต้องมีส่วนของผู้ถือหุ้นไม่ติดลบ ก่อนทำการเสนอขายหุ้นใน ตลท. รวมไปถึงต้องแสดงให้เห็นว่ามีฐานะการเงินที่มั่นคงและมีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอ
4. บริษัทอยู่ภายใต้การบริหารของกรรมการและผู้บริหารกลุ่มเดียวกันมาอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 1 ปี
5. บริษัทต้องแสดงผลการดำเนินงานเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยต้องมีกำไรสุทธิรวมกัน 3 ปีล่าสุด หรือ 2 ปีล่าสุด เป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 50 ล้านบาท รวมทั้งมีกำไรสุทธิในปีล่าสุดต้องไม่น้อยกว่า 30 ล้านบาท และมีกำไรสุทธิในงวดสะสมก่อนยื่นขอจดทะเบียน
6. หลังจากที่ได้ทำการเสนอขายหุ้นแก่ประชาชน ต้องมีจำนวนผู้ถือหุ้นรายย่อยจำนวนไม่น้อยกว่า 1,000 ราย และต้องมีอัตราส่วนการถือหุ้นรวมกัน ดังนี้
 - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของทุนชำระแล้วจำนวนไม่น้อยกว่า 3,000 ล้านบาท หรือ
 - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของทุนชำระแล้วที่จำนวนน้อยกว่า 3,000 ล้านบาท แต่ไม่ต่ำกว่า 300 ล้านบาท

หรือ บริษัทสามารถเลือกที่จะแสดงให้เห็นว่าหุ้นดังกล่าวจะมีการซื้อขายและมีสภาพคล่องตามหลักเกณฑ์แทนอัตราส่วนการถือหุ้นรวมกันได้ ดังนี้

 - กรณีการเสนอขายหุ้น IPO:
ต้องมี Market Cap. ไม่น้อยกว่า 300 ล้านบาท หรือไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของทุนชำระแล้ว แล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า
 - กรณีนำหุ้นมาซื้อขายใน ตลท. และนำมาฝากไว้ที่บริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด (TSD):
ต้องมี Market Cap. ไม่น้อยกว่า 300 ล้านบาท หรือไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของทุนชำระแล้ว แล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า
7. บริษัทจะต้องได้รับใบอนุญาตเสนอขายหุ้นจากสำนักงาน ก.ล.ต. และมีการเสนอขายผ่านผู้จัดจำหน่ายหลักทรัพย์ตามหลักเกณฑ์ดังนี้
 - กรณีบริษัทมีทุนชำระแล้วน้อยกว่า 500 ล้านบาท:
ต้องมีจำนวนหุ้นที่เสนอขายไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของทุนชำระแล้ว
 - กรณีบริษัทมีทุนชำระแล้วไม่น้อยกว่า 500 ล้านบาท:
ต้องมีจำนวนหุ้นที่เสนอขายไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของทุนชำระแล้วหรือมูลค่าหุ้นสามัญตามมูลค่าที่วางไว้ไม่น้อยกว่า 75 ล้านบาทแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

8. กรรมการบริษัทจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนสำหรับบริษัทต่างประเทศ โดยกรรมการ ผู้บริหาร และผู้มีอำนาจควบคุมจะต้องไม่เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้าม และไม่เป็นบุคคลที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดของ ตลท.
9. บริษัทไม่มีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of Interest) โดยผู้บริหารต้องมีหน้าที่ทำให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อบริษัทตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยไม่เอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง
10. งบการเงินจัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีไทย หรือ International Financial Reporting Standards (IFRS) หรือมาตรฐานการบัญชีที่ตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยทำการจดทะเบียนก่อนหน้าให้การยอมรับ โดยแสดงผลกระทบของรายการที่แตกต่างจาก IFRS ไว้ด้วย
11. งบการเงินต้องได้ถูกตรวจสอบและลงนามรับรองจากผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต.
12. ได้แต่งตั้งให้บริษัทศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด (TSD) เป็นนายทะเบียนหลักทรัพย์
13. มีการเปรียบเทียบกฎหมายพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ถือหุ้น (Regulatory mapping) ในหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการและคุ้มครองผู้ถือหุ้นในเรื่องสำคัญ เรื่องสิทธิ และความคุ้มครองผู้ถือหุ้น
14. มีผู้ประสานงานอย่างน้อย 1 คนในประเทศไทยเพื่อทำหน้าที่ประสานงานและติดต่อกับบุคคลต่าง ๆ

หุ้นของบริษัทต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตแล้วจะถูกนำมาซื้อขายในกระดานหลัก (Main Board) เช่นเดียวกับหุ้นของบริษัทไทย หากหุ้นของบริษัทต่างประเทศได้รับความนิยมสูงและมีความต้องการซื้อมากจนเกินจำนวนที่ได้นำมาจดทะเบียน บริษัทสามารถที่จะทำการออกหุ้นเพิ่มเติมหรือเลือกทำการออกตราสารทุนอื่นแทนเพื่อทำการตอบสนองให้เพียงพอต่อความต้องการ เช่น ทำการออกใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหลักทรัพย์อ้างอิงไทย (Non – Voting Depository Receipt: NVDR) ซึ่งมีสิทธิเหมือนผู้ถือหุ้นสามัญในการรับเงินปันผลและสิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่มทุน เช่น ใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญ (Warrant) แต่ NVDR จะไม่รวมถึงสิทธิในการออกเสียงในที่ประชุมผู้ถือหุ้น ทั้งนี้ บริษัทอาจเลือกทำการออกใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหลักทรัพย์อ้างอิง (Depository Receipt: DR) แทน เพื่อให้ผู้ลงทุนที่ถือ DR มีสิทธิออกเสียงได้ในที่ประชุมผู้ถือหุ้น และยังได้รับสิทธิประโยชน์อื่น ๆ เพิ่มเติมเหมือนกับผู้ถือหุ้นสามัญบริษัทดังกล่าวทุกประการ

อย่างไรก็ตาม บริษัทหลักทรัพย์ไทยในปัจจุบันยังไม่ได้รับอนุญาตให้สามารถทำธุรกรรมซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Currency) เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการซื้อขายและลดความเสี่ยงภัยอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนได้ ทำให้ไม่มีการพัฒนาโลกเพื่อป้องกันการเก็งกำไรอันเกิดจากการที่ราคาหุ้นทั้ง 2 แห่งมีราคาไม่เท่ากัน ดังนั้น นักลงทุนจึงเกิดการเสียโอกาสในการทำกำไรด้วยวิธีดังกล่าว นอกจากนี้ นักลงทุนยังต้องพิจารณาถึงความเสี่ยงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอันเกิดจากอัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มเติมด้วยตัวเอง เช่น ความผันผวนของค่าเงินต่างประเทศหรือค่าเงินบาท

สรุป

ปัจจุบัน เทคโนโลยีและการติดต่อสื่อสารช่วยให้บริษัทต่าง ๆ สามารถที่จะทำการระดมทุนในต่างประเทศได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำ และยังสามารถขยายธุรกิจเพิ่มเติมในประเทศนั้นรวมถึงเป็นการประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่รู้จักพร้อมที่จะเข้าสู่การแข่งขันในระดับสากลซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในอนาคต ดังนั้น การพิจารณาถึงรูปแบบการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อตัวธุรกิจ โดยจะต้องทำการเลือกรูปแบบการจดทะเบียนให้เข้ากับลักษณะธุรกิจและแผนดำเนินงานของบริษัทอย่างรอบคอบว่าการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งใดก่อนหลัง จะสามารถทำให้เกิดประโยชน์ต่อบริษัทได้มากที่สุด ซึ่งหากทำจดทะเบียนทั้งสองแห่งได้สำเร็จ จะทำให้บริษัทมีเงินทุนและสภาพคล่องสูงขึ้นตามที่วางแผนไว้ ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงต้นทุน ระยะเวลาในการดำเนินการ และค่านิยมที่แตกต่างกันด้วย นอกจากนี้ การจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศสามารถทำให้นักลงทุนมีโอกาสลงทุนในหุ้นต่างประเทศดังกล่าวได้ทำให้มีความหลากหลายในการลงทุนเพิ่มขึ้นและสามารถทำกำไรจากราคาหุ้นที่แตกต่างกันในแต่ละตลาด แต่ยังคงต้องคำนึงถึงอัตราแลกเปลี่ยนของสกุลที่แตกต่างกัน ดังนั้น ตลท. ควรมีการแก้ไขกฎเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ักลงทุนมากขึ้น เช่น นักลงทุนซื้อขายหุ้นต่างประเทศได้โดยมีการปรับอัตราแลกเปลี่ยนเป็นเงินสกุลของประเทศนั้นได้ทันทีผ่านการบริการของบริษัทหลักทรัพย์ เป็นต้น ซึ่งในอนาคตเรายังคาดว่าบริษัทไทยอีกหลายๆ แห่งที่มีโครงสร้างการบริหารและผลประกอบการที่ดี อาจพิจารณาใช้วิธีการจดทะเบียนแบบ Secondary Listing เป็นส่วนหนึ่งในการต่อยอดขยายธุรกิจสู่ต่างประเทศเพื่อสร้างความมั่นคงและการเติบโตของบริษัทในระยะยาว เช่น สายการบินแอร์ เอเชียของประเทศมาเลเซียมีความสนใจที่จะทำการจดทะเบียน Secondary Listing ในตลาดหลักทรัพย์ฮ่องกง เพื่อที่จะขยายฐานลูกค้าในภูมิภาคเอเชียเหนือ เป็นต้น

